

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

11. juuni 2020*

Apellatsioonkaebus – Avalik teenistus – Avalik konkurss – Katsetele mittelubamine –
Administratsiooni võimalus täiendada mittelubamise otsuse ebapiisavat põhistust kohtus –
Tingimused – Erandjuhud – Mõiste „põhistuse puudumine“

Kohtuasjas C-114/19 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 8. veebruaril 2019 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Komisjon, esindajad: B. Mongin ja G. Gattinara,

apellant,

teine menetlusosaline:

Danilo Di Bernardo, elukoht Brüssel (Belgia), esindajad: *avocats* S. Orlandi ja T. Martin,

hageja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot (ettekandja), kohtunikud M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader ja N. Jääskinen,

kohtujurist: P. Pikamäe,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 22. jaanuari 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Komisjon palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus Di Bernardo *vs.* komisjon (T-811/16, ei avaldata, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2018:859), millega see kohus tühistas avaliku konkursi komisjoni 10. augusti

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

2016. aasta otsuse EPSO/AST-SC/03/15 mitte kanda Danilo Di Bernardot palgaastmega SC 1 sekretäride/kantseleitöötajate reservnimekirja finantstehnilise abi valdkonnas (edaspidi „vaidlusalune otsus“).

Vaidluse taust ja vaidlusalune otsus

- 2 2015. aastal korraldati avalik konkurss EPSO/AST-SC/03/15 „Sekretärid/Kantseleitöötajad (SC 1 ja SC 2)“ reservnimekirjade koostamiseks kolmes valdkonnas, eelkõige finantstehnilise abi valdkonnas.
- 3 Lisaks katsete edukale sooritamisele nõuti avaliku konkursi konkursiteate (edaspidi „konkursiteade“) II lisa punktis 2 finantstehnilise abi valdkonnas „lõputunnistusega tõendatud keskharidus[t], mis võimaldab omandada keskharidusjärgset haridust, ning keskhariduse omandamisele järgnenud vähemalt kolmeaasta[st] töökogemus[t] peamiselt ametiülesannetega seotud valdkonnas“.
- 4 Konkursiteate VI osas oli ette nähtud, et pärast hindamistestide etappi kontrollib konkursikomisjon neid tingimusi kandidaatide elektroonilisele kandideerimisavaldusele lisatud tõendavate dokumentide alusel.
- 5 Kuna D. Di Bernardo kandideeris avalikule konkursile finantstehnilise abi valdkonnas, esitas ta tõendavad dokumendid, mis kinnitasid tema kvalifikatsiooni ja töökogemust ning osales konkursiteates ette nähtud eelvalikutestidel ja hindamistestidel.
- 6 Euroopa Personalivaliku Amet (EPSO) teatas 14. septembri 2015. aasta e-kirjaga D. Di Bernardole, et avaliku konkursi komisjon soovib põhjalikumalt teavet töökogemuse kohta, mida ta oli nimetanud oma kandideerimisavalduse väljadel 2, 5 ja 6. Konkreetset soovis konkursikomisjon saada tema eelmiste tööandjate allkirjadega dokumente, mis kirjeldavad üksikasjalikult tööülesandeid, mida ta nende töökogemuste saamise raames täitis, ning töölepingute ära kirju, mis näitavad selgelt ära nende lepingute algus- ja lõpukuupäevad.
- 7 D. Di Bernardo saatis 15. septembri 2015. aasta e-kirjaga tõendavad lisadokumendid oma kandideerimisavalduse väljade 2, 5 ja 6 kohta.
- 8 EPSO vastas D. Di Bernardole 17. septembri 2015. aasta e-kirjaga, et konkursikomisjon „palu[s] tal] saata tööandja allkirja kandva ametiülesannete üksikasjaliku kirjelduse väljade 2, 5 ja 6 kohta“.
- 9 D. Di Bernardo teatas 18. septembri 2015. aasta e-kirjaga, et tal ei ole oma kandideerimisavalduse väljade 5 ja 6 kohta neid kirjeldusi. Ta täpsustas, et Itaalia äriühing, kus ta töötas, on tegevuse lõpetanud ning et tal ei ole võimalik neid dokumente esitada. Ta esitas seejärel ära kirja Itaalia riiklikest kollektiivlepingutest, mis sisaldasid erinevate töölepingutega, sealhulgas tema töölepinguga seotud tööülesannete ametlikku kirjeldust, ning selle Itaalia äriühingu kaks kirja ja ühe selle äriühinguga sõlmitud töölepingu.
- 10 Teise, 18. septembri 2015. aasta e-kirjaga saatis D. Di Bernardo EPSO-le oma kandideerimisavalduse väljal 2 märgitud töökogemusega seotud tööülesannete üksikasjaliku kirjelduse.
- 11 EPSO teatas D. Di Bernardole 27. oktoobri 2015. aasta kirjaga oma otsusest jätta ta selle avaliku konkursi edukalt läbinud isikute nimekirja kandmata, sest tema kandideerimisavalduse väljadel 1–7 nimetatud töökogemus ei vasta vähemalt kolmeaastasele töökogemusele, mis on peamiselt seotud finantstehnilise abi valdkonna ametiülesannetega, nagu oli mainitud konkursiteate II lisa punktis 2.
- 12 D. Di Bernardo esitas 4. novembri 2015. aasta kirjaga selle avaliku konkursi komisjoni otsuse uuesti läbivaatamise taotluse.

- 13 Konkursikomisjon teatas vaidlusaluse otsusega D. Di Bernardole, et uuesti läbivaatamise tulemusena jätab ta 27. oktoobril 2015 edastatud otsuse muutmata. Ta märkis, et enne töö alustamist oli ta kindlaks määranud valikukriteeriumid selle hindamiseks, kas kandidaatide kvalifikatsioon ja töökogemus tegelikult vastab täidetavate ametikohtade puhul nõutavale pädevusele. Konkursikomisjon täpsustas D. Di Bernardole, et „pärast nende tõendavate dokumentide läbivaatamist, mis olid esitatud [tema] kandideerimisavalduse väljadel 2, 5 ja 6 näidatud töökogemuse tõendamiseks, [järel das konkursikomisjon], et tema dokumendid ei kinnita, et [tema] asjaomane töökogemus [oli] seotud peamiselt ametiülesannetega, nagu on nõutud konkursiteates“.

Üldkohtule esitatud hagi ja vaidlustatud kohtuotsus

- 14 Üldkohtu kantseleisse 18. novembril 2016 saabunud hagi palus D. Di Bernardo tühistada vaidlusalune otsus ja hüvitada talle tekitatud kahju.
- 15 Vaidlustatud kohtuotsuses nõustus Üldkohus väitega, et on rikutud põhjendamiskohustust, tühistas vaidlusaluse otsuse ja jättis ülejäänud nõuded rahuldamata.

Poolte nõuded Euroopa Kohtus

- 16 Komisjon palub oma apellatsioonkaebuses Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtuotsus, saata kohtuasi tagasi Üldkohtule ning otsustada esimese kohtuastme ja apellatsiooniastme kohtukulude kandmine edaspidi.
- 17 D. Di Bernardo palub jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Apellatsioonkaebus

- 18 Apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitab komisjon kaks väidet.

Esimene väide

Poolte argumendid

- 19 Esimeses väites märgib komisjon, et Üldkohus rikkus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 41–53 avaliku konkursi komisjonil oleva põhjendamiskohustuse ulatuse puhul õigusnormi. Üldkohus ei võtnud tema sõnul piisavalt arvesse vaidlusaluse otsuse õiguslikku ja faktilist konteksti, ehkki põhistuse piisavust tuleb hinnata, võttes arvesse selle otsuse konteksti, mitte üksnes sõnastust (14. veebruari 1990. aasta kohtuotsus Delacre jt vs. komisjon, C-350/88, EU:C:1990:71, punkt 16). See väide jaguneb seitsmesse ossa.
- 20 Esiteks ei olnud valikukriteeriumide teadaandmisel sellist tähtsust, nagu Üldkohus neile vaidlustatud kohtuotsuse punktides 41, 45 ja 50 seoses põhjendamiskohustusega omistas; seda kinnitab asjaolu, et D. Di Bernardo ei püüdnudki kunagi neid kriteeriume teada saada.
- 21 Teiseks leiab komisjon, et asjaolu, et avaliku konkursi komisjon mainis vaidlusaluses otsuses üksnes D. Di Bernardo erialast töökogemust tõendavaid dokumente, mis vastavad kandideerimisavalduse väljadele 2, 5 ja 6, ei „näita“ kuidagi – vastupidi Üldkohtu seisukohale vaidlustatud kohtuotsuse punktis 43 –, et konkursikomisjon pidas asjakohaseks sellist erialast töökogemust, mille D. Di Bernardo tõi ära avalduse muudel väljadel. Vastupidi, D. Di Bernardo kandidatuuri tagasilükkamine

tähendab, et konkursikomisjon leidis, et tema puhul ei ole täidetud 36 kuu pikkuse asjakohase töökogemuse tingimus, pärast kogu selle töökogemuse analüüsimist, mida oli mainitud tema kandideerimisavalduse seitsmel väljal.

- 22 Kolmandaks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 48 ekslikult, et D. Di Bernardo esitatud uuesti läbivaatamise taotlus näitab, et ta ei teadnud, miks peeti tema töökogemust ebapiisavaks.
- 23 Neljandaks eksis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 46 ja 47, leides, et komisjon ei saa tugineda kohtupraktikale, mille kohaselt on konkursikomisjonil paljude osavõtjatega konkursi korral lubatud isiku välja valimata jätmist põhjendada lühidalt.
- 24 Viiendaks ei saa konkursikomisjon – vastupidi sellele, mida arvas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 50 – olla kohustatud avaldama dokumentide valikukriteeriume, kui talle ei ole esitatud vastavat taotlust, vastasel korral eiratakse konkursikomisjoni töö konfidentsiaalsust, mis on sätestatud Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade III lisa artiklis 6.
- 25 Kuuendaks viiks seisukoht – millele Üldkohus asus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 49–51, nimelt et niisugune ilma täpsustusteta sõnastatud uuesti läbivaatamise taotlus, nagu selle esitas D. Di Bernardo, kohustab avaliku konkursi komisjoni esitama üksikasjalikke selgitusi iga välja kohta – komisjoni sõnul selleni, et konkursikomisjonile kantakse üle konkursiteates nõutava töökogemuse olemasolu tõendamise koormis. Selles osas on tõendamiskoormis aga kandidaatidel, nagu ilmneb konkursiteatest, milles on märgitud, et „kandidaatide elektroonilises kandideerimisavalduses sisalduvaid andmeid [kontrollitakse] nende esitatud tõendavate dokumentide alusel“.
- 26 Seitsmendaks ajas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 53–55 segi põhjendamisnõude ja selle põhistuse põhjendatuse, mis puudutab vaidlusaluse otsuse sisu õiguspärasust. Komisjoni meelest viitab sellele segiajamisele asjaolu, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 53 leidis Üldkohus, et valikukriteeriumid olid hädavajalikud selleks, et hinnata, ega valikukomisjon ei „ületanud“ töökogemuse hindamisel „oma kaalutlusruumi piire“. Samuti väärrib komisjoni hinnangul esiletõstmist, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 54 ja 55 leidis Üldkohus, et vaidlusalune otsus ei olnud piisavalt põhjendatud, mitte seetõttu, et see ei võimaldanud kandidaadil teada tema nimekirjast väljajätmise põhjusi, vaid seetõttu, et see takistas tal esitada muid vastuväiteid selle otsuse õiguspärasusele.
- 27 D. Di Bernardo leiab, et kõik esimese väite raames esitatud argumendid on põhjendamatud.

Euroopa Kohtu hinnang

- 28 Esimeses väites leiab komisjon, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 41–53 esitatud Üldkohtu hinnang vaidlusaluse otsuse põhjendatuse kohta rikub mitut õigusnormi.
- 29 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab Euroopa Liidu institutsioonide aktide põhjendus, mida nõutakse ELTL artiklis 296, olema kohandatud asjasse puutuva õigusakti laadiga ning sellest peab selgelt ja üheselt mõistetavalt ilmnema õigusakti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik selliselt, et huvitatud isikutel oleks võimalik mõista võetud meetme põhjendusi ja pädeval kohtul oleks võimalik teostada kontrolli. Põhjendamiskohustuse hindamisel tuleb arvesse võtta kõiki juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, toodud põhjenduste olemust ning huvi, mis võib akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab, olla selgituste saamiseks. Ei ole nõutav, et põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna seda, kas akti põhjendused vastavad ELTL artiklis 296 sätestatud nõuetele, tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastusest, vaid ka kontekstist ja kõikidest asjaomast valdkonda reguleerivatest õigusnormidest lähtudes (10. märtsi 2016. aasta kohtuotsus HeidelbergCement vs. komisjon, C-247/14 P, EU:C:2016:149, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 30 Esimese väite neljandas osas, mida tuleb analüüsida esimesena, väidab komisjon, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 46 ja 47 ekslikult, et ta ei saa tugineda Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt on konkursikomisjonil paljude osavõtjatega konkursi korral lubatud isiku välja valimata jätmist põhjendada lühidalt.
- 31 Siinkohal olgu viidatud Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale, mille kohaselt võib konkursikomisjon selleks, et võtta paljude osavõtjatega konkursil arvesse praktilisi raskusi, edastada esmalt kandidaatidele üksnes valiku kriteeriumid ja tulemused, ilma et see takistaks hiljem esitamast individuaalseid selgitusi kandidaatidele, kes seda otsesõnu taotlevad (26. novembri 1981. aasta kohtuotsus Michel vs. parlament, 195/80, EU:C:1981:284, punkt 27; 9. juuni 1983. aasta kohtuotsus Verzyck vs. komisjon, 225/82, EU:C:1983:165, punkt 16; 8. märtsi 1988. aasta kohtuotsus Sergio jt vs. komisjon, 64/86, 71/86–73/86 ja 78/86, EU:C:1988:119, punkt 50, ning 28. veebruari 1989. aasta kohtuotsus Basch jt vs. komisjon, 100/87, 146/87 ja 153/87, EU:C:1989:97, punkt 10).
- 32 Käesoleval juhul asus Üldkohus õigusega sisuliselt seisukohale, et põhjendamiskohustusega ei kaasnenud avaliku konkursi komisjonile käesoleval juhul sellist töökoormust, mis oleks võrreldav paljude osavõtjatega konkursi komisjoni omaga. Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 47 märkis, pidi kõnealune avaliku konkursi komisjon tegema oma otsuse pärast seda, kui kõik kandidaadid olid juba eelvalikutestidel ja katsetel, sealhulgas pädevuse hindamise katsetel osalenud, ning kui need viimased olid parandatud, oli potentsiaalsete konkursi edukalt läbinute nimekiri juba koostatud. Üldkohus täpsustas, et niisuguses etapis oleks konkursikomisjoni peamine ülesanne olnud kontrollida, kas need kandidaadid, kes sooritasid katsed parimate punktidega, vastavad ka haridustaseme ja töökogemuse poolest konkursiteates kindlaks määratud tingimustele.
- 33 Arvestades niisuguste kandidaatide tõenäoliselt väikest arvu, kes läbisid need testid ja katsed edukalt, ilma et nende puhul oleksid olnud täidetud selle konkursi muud tingimused, ei olnud põhjendatud, et konkursikomisjon põhjendas isegi 27. oktoobril 2015 tehtud D. Di Bernardo kandidatuuri esialgset tagasilükkamise otsust lühidalt. Seda enam ei saa komisjon tugineda paljude osavõtjatega konkursikomisjoni töökoormusele, et õigustada sellise vaidlusala otsuse puudulikku põhjendamist, mis saadeti huvitatud isikule vastusena tema uuesti läbivaatamise taotluse peale rohkem kui aasta pärast asjaomaste katsete toimumist. Järelikult ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta asus seisukohale, et komisjon ei saanud tugineda eelmises punktis mainitud kohtupraktikale, väitmaks, et avaliku konkursi komisjon oli kohustatud D. Di Bernardo kandidatuuri tagasilükkamist põhjendama vaid lühidalt. Seega tuleb esimese väite neljas osa tagasi lükata.
- 34 Esimese väite esimeses osas väidab komisjon, et Üldkohus omistas – eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punktides 41, 45 ja 50 – liiga suure tähtsuse nende valikukriteeriumide edastamisele, mille alusel sai avaliku konkursi komisjon hinnata töökogemust põhjendamiskohustuse täitmiseks. Pealegi ei püüdnudki D. Di Bernardo komisjoni sõnul neid teada saada.
- 35 Siiski ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktis 31 osutatud kohtupraktikast, et isegi kui konkursikomisjonil on esialgu kohustus esitada vaid lühike põhistus – nagu paljude osavõtjatega konkursi puhul –, peab see põhistus sisaldama viidet valikukriteeriumidele. Niisiis kujutavad valikukriteeriumid endast minimaalset teavet, mis tuleb kandidaatidele esitada igal juhul kõige hiljem selle konkursi tulemustega samal ajal. Käesoleval juhul ei ole neid kriteeriume mainitud isegi D. Di Bernardo uuesti läbivaatamise taotlusele esitatud vastuses. Ainult nende kriteeriumide teadmine võimaldab aga huvitatud isikul mõista, kuidas kõnealune avaliku konkursi komisjon jõudis järeldusele, et tema asjakohase töökogemuse kestus jäi alla kolme aasta. Neil asjaoludel ei saa väita, et vaidlustatud kohtuotsuses oleks üle hinnatud D. Di Bernardo huvi nende teadaandmise vastu.
- 36 Pealegi ei saa kandidaatidelt mõistlikult eeldada, et nad esitavad taotluse valikukriteeriumide teatavaks tegemiseks, kui nad nende olemasolustki ei tea. Käesoleval juhul ei olnud toimikute väljavalimise kriteeriume, mida avaliku konkursi komisjon kasutas asjakohase erialase töökogemuse kestuse hindamiseks, konkursiteates esitatud ning D. Di Bernardo sai nende olemasolust, kuid mitte nende

sisust teada alles vaidlusalusest otsusest, millega vastati tema esitatud uuesti läbivaatamise taotlusele. Järelikult ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta asus seisukohale, et need kriteeriumid oleks tulnud huvitatud isikule teatavaks teha, ilma et saaks nõuda, et huvitatud isik seda taotleb. Seega tuleb esimese väite esimene osa tagasi lükata.

- 37 Esimese väite viiendas osas heidab komisjon Üldkohtule ette, et Üldkohus eiras vaidlustatud kohtuotsuse punktis 50 asjaolu, et Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade III lisa artiklis 6 nimetatud konkursikomisjoni töö konfidentsiaalsus takistab selliste valikukriteeriumide avaldamist, mis võimaldavad hinnata avaliku konkursi komisjoni nõutud asjakohast töökogemust.
- 38 On tõsi, et kandidaatide võimete hindamisel kehtib võrdlevatele hinnangutele, mida konkursikomisjon annab, sellisele tööle omane konfidentsiaalsus. Seevastu toimub kandidaatide kontrollimine konkreetsel konkursil osalemise tingimusi arvestades objektiivsete andmete alusel, mida iga kandidaat pealegi enda puhul teab. Sel põhjusel ei ole konkursikomisjoni töö konfidentsiaalsusnõude järgimisega vastuolus see, et neist objektiivsetest andmetest ja eelkõige kandidaatide liigitamise aluseks olevatest valikukriteeriumidest antakse teada nii, et isikutel, kelle kandidatuur jäeti kõrvale, oleks enda kõrvalejätmise võimalikke põhjuseid võimalik teada (vt selle kohta 4. juuli 1996. aasta kohtuotsus parlament *vs.* Innamorati, C-254/95 P, EU:C:1996:276, punktid 26–28 ja seal viidatud kohtupraktika). Järelikult tuleb esimese väite viies osa tagasi lükata.
- 39 Esimese väite kuuendas osas heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane rikkus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 49–51, et selline ilma täpsustusteta sõnastatud uuesti läbivaatamise taotlus, nagu selle esitas D. Di Bernardo, kohustas avaliku konkursi komisjoni esitama üksikasjalikke selgitusi. Komisjoni sõnul toob niisugune seisukoht kaasa selle, et konkursikomisjonile kantakse üle nõutava töökogemuse olemasolu tõendamise koormis, samas kui konkursiteade kohustab otsesõnu kandidaate seda tõendama.
- 40 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 29 tõdetud, peavad mis tahes akti põhjendustest selgelt ja üheti mõistetavalt ilmnema selle akti vastu võtnud liidu institutsiooni kaalutlused, mistõttu huvitatud isikud saaksid teada võetud meetme põhjendused ning pädev kohus saaks teostada kontrolli.
- 41 Seega ei ole Euroopa Kohtu praktikas seatud põhjendamiskohustuse järgimise tingimus mis tahes taotluse esitamine – eelkõige vastava otsuse uuesti läbivaatamise taotluse esitamine, mis on pealegi fakultatiivne – ega veelgi enam selle võimaliku taotluse sõnastuse piisav täpsusaste. See on nii seda enam, et käesoleval juhul ei sisaldanud EPSO 27. oktoobri 2015. aasta otsus mingit teavet, mis oleks huvitatud isikul võimaldanud esitada üksikasjalikuma uuesti läbivaatamise taotluse. Järelikult tuleb esimese väite kuues osa tagasi lükata.
- 42 Esimese väite kolmandas osas ei nõustu komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punktis 48 esitatud hinnanguga, et D. Di Bernardo esitatud uuesti läbivaatamise taotluse sisust nähtub, et ta ei teadnud, miks tema töökogemus oli ebapiisav. Tuleb märkida, et see argumentatsioon, mille aluseks on kriitika selle kohta, kuidas Üldkohus hindas faktilisi asjaolusid, ei ole apellatsioonimenetluses lubatud, välja arvatud juhul, kui Üldkohus moonutas asjaolusid, mida käesoleva väiteosa puhul aga väidetud ei ole (15. mai 2019. aasta kohtuotsus CJ *vs.* ECDC, C-170/18 P, EU:C:2019:410, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 43 Esimese väite teises osas ei nõustu komisjon tõlgendusega, mille Üldkohus andis vaidlusalusele otsusele vaidlustatud kohtuotsuse punktis 43. Vaidlusaluses otsuses oli märgitud, et „pärast nende tõendavate dokumentide läbivaatamist, mis olid esitatud kandideerimisavalduse väljadel 2, 5 ja 6 näidatud töökogemuse tõendamiseks, [järel das konkursikomisjon], et tema dokumendid ei kinnita, et asjaomane töökogemus on seotud peamiselt ametiülesannetega, nagu on nõutud konkursiteates“. Üldkohus leidis oma otsuse punktis 43, et täiendava teabe puudumisel viitab see, et osutati ainult D. Di Bernardo kandideerimisavalduse väljadele 2, 5 ja 6, et D. Di Bernardo ei suutnud oma töökogemuse asjakohasust tõendada üksnes nende kolme välja puhul. See tähelepanek võib tugineda vaidlusaluse

otsuse enda sõnastusele, kuna selles on nimetatud „kõnealust“ töökogemust. Igal juhul on tegemist küsimusega, kuidas Üldkohus hindas faktilisi asjaolusid ning Euroopa Kohtu ülesanne ei ole selle kontrollimine apellatsioonimenetluses, välja arvatud asjaolude moonutamise puhul, millele komisjon selle väiteosa põhjendamisel aga ei tuginenud. Järelikult tuleb see väiteosa tagasi lükata.

44 Esimese väite seitsmendas osas heidab komisjon Üldkohtule ette, et Üldkohus ajas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 53–55 segi põhjendamisnõude ja vaidlusaluse otsuse põhistuse põhjendatuse, mis puudutab nimetatud otsuse sisu õiguspärasust. Kohtuotsuse nende punktide lugemisel ilmneb siiski, et Üldkohus ei ajanud neid erinevaid väiteid segi, vaid üksnes tuletas meelde, et otsuse põhjendamise eesmärk on eelkõige teavitada selle adressaati, et ta saaks hinnata nende otsuse põhistuse põhjendatust, ning tuvastada, et käesoleval juhul ei edastatud kandidaadile tema kandidatuuri tagasilükkamise põhjuseid piisavate täpsustustega. See väiteosa tuleb seega tagasi lükata.

45 Eespool toodust tervikuna järeldub, et esimene väide tuleb tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

46 Teises väites leitakse, et Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 37, 38 ja 53–56 rikkunud kahel korral õigusnormi, kui ta keeldus arvesse võtmast kohtumenetluse käigus täiendavalt esitatud põhjendusi vaidlusalusele otsusele.

47 Teise väite esimeses osas väidab komisjon, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et otsuse põhistust ei ole võimalik menetluse käigus täiendada mitte üksnes siis, kui põhistus puudub täielikult, vaid ka siis, kui põhistus puudub „peaaegu täielikult“. Lisaks on põhistuse „peaaegu täieliku“ puudumise mõiste ebaselge ja vastuoluline.

48 Teise väite teise osa kohaselt eiras Üldkohus asjaolu, et kohtul on ametist tulenev ülesanne omal algatusel uurida, kas asjaomane liidu institutsioon on täitnud põhjendamiskohustuse. Ametist tulenevalt oleks Üldkohus pidanud võtma arvesse menetluse käigus esitatud põhjendusi ja tuvastama, et need muudavad põhjendamiskohustuse rikkumise väite alusetuks. Üksnes põhistuse täielikku puudumist ei saa komisjoni sõnul menetluse käigus kõrvaldada.

49 D. Di Bernardo vaidleb nendele argumentidele vastu.

Euroopa Kohtu hinnang

50 Teise väite esimeses osas heidab komisjon Üldkohtule ette, et Üldkohus piiras vaidlustatud kohtuotsuse punktides 37 ja 38 võimalust täiendada ebapiisavat põhistust pärast hagi esitamist, leides, et see võimalus on välistatud nii juhul, kui otsusel puudub põhistus täielikult, kui ka juhul, kui põhistus puudub peaaegu täielikult. Lisaks on põhistuse „peaaegu täieliku puudumise“ mõiste – mida kohtupraktikas käsitletud ei ole – vastuoluline ja seda on võimatu määratleda.

51 Nagu on sedastatud käesoleva kohtuotsuse punktis 29, on liidu institutsioonide kohustuse, põhjendada huve kahjustavat otsust, eesmärk võimaldada liidu kohtul teostada kontrolli selle otsuse õiguspärasuse üle ja anda huvitatud isikule piisavalt viiteid selle kohta, kas nimetatud otsus on põhjendatud või kas selles on rikutud õigusnorme, mis võimaldab otsuse õiguspärasuse vaidlustada. Sellest tuleneb, et põhjendused tuleb üldjuhul edastada huvitatud isikule tema huve kahjustava otsusega samal ajal ning põhjenduste puudumist ei saa kõrvaldada sellega, kui huvitatud isik saab otsuse põhjendustest teada liidu kohtus toimuva menetluse käigus (26. novembri 1981. aasta kohtuotsus Michel vs. parlament, 195/80, EU:C:1981:284, punkt 22; 28. juuni 2005. aasta kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon,

C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 463, ning 29. septembri 2011. aasta kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 149).

- 52 Kui aga põhjendused ei puudu, vaid on ebapiisavad, võivad menetluse käigus antud selgitused erakorralistel juhtudel selle ebapiisavuse heastada, mistõttu ei ole viimati nimetatul põhineva väite puhul enam kõnealuse otsuse tühistamine põhjendatud (vt selle kohta 8. märtsi 1988. aasta kohtuotsus *Sergio jt vs. komisjon*, 64/86, 71/86–73/86 ja 78/86, EU:C:1988:119, punkt 52, ning 28. veebruari 2008. aasta kohtuotsus *Neirinck vs. komisjon*, C-17/07 P, EU:C:2008:134, punkt 51).
- 53 Seega, kui asjaomane liidu institutsioon ei saa praktikas paljude osavõtjatega konkursil esitada igale kandidaadile piisavat põhistust siis, kui ta seda soovib, on tal täiesti erandkorras lubatud esitada tõendeid, näiteks konkursikomisjonide toimikuid liidu kohtus (28. veebruari 2008. aasta kohtuotsus *Neirinck vs. komisjon*, C-17/07 P, EU:C:2008:134, punkt 57).
- 54 Nagu on juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 29, peab põhjendamise nõude tõttu esiteks selgelt ja üheselt selguma akti andnud liidu institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli, ning teiseks, et põhjendamise nõuet tuleb hinnata, arvestades kõiki konkreetse juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ja huvi, mis võib akti adressaatidel või teistel otseselt ja isiklikult aktist puudutatud isikutel olla selgituste saamiseks. Põhjendamisnõude eesmärki ja kõiki eespool viidatud asjaolusid silmas pidades võib ühe otsuse põhistust pidada kas puuduvaks või ebapiisavaks.
- 55 Niisuguses kontekstis on Euroopa Kohus asunud seisukohale, et põhistuse puudumist saab tuvastada isegi siis, kui see otsus teatavaid põhjendusi siiski sisaldab. Seega võrdub vastuoluline või arusaamatu põhistus põhistuse puudumisega (29. septembri 2011. aasta kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punktid 151, 168 ja 170, ning 27. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus *Debonair Trading Internacional vs. EUIPO*, C-537/14 P, ei avaldata, EU:C:2016:814, punkt 36). Sama kehtib siis, kui asjaomases otsuses sisalduvad põhjendused on nii lünklikud, et need ei võimalda otsuse adressaadil otsuse vastuvõtmise kontekstis mõista selle tegija arutluskäiku. Seetõttu hindab liidu kohus algelise põhistuse olemasolu üksikasjalikult, kui ta peab otsustama selle üle, kas täiendavad põhjendused on kohtumenetluse käigus vastuvõetavad (28. veebruari 2008. aasta kohtuotsus *Neirinck vs. komisjon*, C-17/07 P, EU:C:2008:134, punktid 54 ja 55).
- 56 Järelikult ilmneb Euroopa Kohtu praktikast, et põhistuse puudumine võib hõlmata ka muid võimalusi peale põhistuse täieliku puudumise. Seega ei rikkunud Üldkohus õigusnormi ega eiranud käesoleva kohtuotsuse punktis 52 viidatud kohtupraktikat, kui ta iseloomustas neid olukordi väljendiga „põhistuse peaaegu täielik puudumine“. Järelikult tuleb teise väite esimene osa tagasi lükata.
- 57 Teise väite teises osas heidab komisjon Üldkohtule ette, et Üldkohus keeldus võtmast arvesse täiendavat teavet, mille komisjon kohtumenetluse käigus vaidlusaluse otsuse põhistuse kohta esitas, ning leidis, et põhjendamiskohustuse rikkumist käsitlev väide on seega alusetu. Nii toimides eiras Üldkohus komisjoni sõnul liidu kohtu kohustust uurida omal algatusel, kas asjaomane liidu institutsioon on oma põhjendamiskohustuse täitnud.
- 58 Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, ei ole liidu institutsioonidel siiski õigust heastada liidu kohtus seda, et nad ei ole oma otsuseid piisavalt põhjendanud, samuti puudub liidu kohtul kohustus võtta põhjendamiskohustuse täitmise hindamisel arvesse asjaomase akti vastu võtnud institutsiooni täiendavaid selgitusi, mida see esitas alles kohtumenetluse ajal. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 94 märkis, võib sarnane õiguslik olukord hägustada administratsiooni ja liidu kohtu vahelist pädevuse jaotust, nõrgendada õiguspärasuse kontrolli ja kahjustada kaebeõiguse teostamist.

- 59 Üksnes erandjuhtudel – näiteks käesoleva kohtuotsuse punktis 53 kirjeldatud erandlikus olukorras, milles ilmnes, et asjaomasel liidu institutsioonil oli praktikas võimaliku vaidlustatud otsust õiguslikult piisavalt põhjendada – võib põhjendusi täiendada selgitustega, mida õigusakti vastu võtnud institutsioon on kohtumenetluse käigus andnud. Isegi neil harvadel juhtudel ei ole piisava põhistuseta akti puuduste kõrvaldamine selgitustega, mis anti pärast hagi esitamist, automaatne. Võttes arvesse pooltevahelist ebavõrdsust, mille tõttu võidakse vaidlustatud akti põhistus edastada hilinemisega, peab liidu kohus nimelt veel kontrollima – nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 95 –, kas otsus nõustuda erandkorras täiendavate põhjenduste esitamisega ei too kaasa kaitseõiguste rikkumist. Siinkohal peab kohus eelkõige arvesse võtma menetlusstaadiumi, milles asjasse puutuv liidu institutsioon selgitused esitas, ja tagama, et huvitatud isik sai tegelikult neile vastata.
- 60 Igall juhul tuleb märkida, et kui vaidlustatud otsusel puudub põhistus, ei saa selle otsuse teinud institutsioon niisugust viga kõrvaldada sellega, et põhjendused esitatakse kohtule, nagu on tõdetud käesoleva kohtuotsuse punktis 51. Nagu on aga märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 56, tegi Üldkohus kindlaks, et vaidlusalusel otsusel põhistus puudus. Järelikult ei saa Üldkohtule ette heita, et ta ei võtnud arvesse komisjoni poolt kohtumenetluse käigus esitatud põhjendusi. Teise väite teine osa tuleb seega tagasi lükata.
- 61 Järelikult tuleb teine väide tervikuna tagasi lükata.
- 62 Seega tuleb apellatsioonkaebus jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 63 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna D. Di Bernardo on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.**

Allkirjad